Procesvoorstel Actualiseren Omgevingsvisie gemeente Weststellingwerf

Inleiding

De Omgevingsvisie, een belangrijk document

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024, moeten gemeenten ervoor zorgen dat zij voor 1 januari 2027 een vastgestelde omgevingsvisie hebben. Naast het feit dat dit een wettelijke plicht is, is het ook voor gemeenten zelf een belangrijk document. Het geeft richting aan wat er wel en niet gebeurt in de fysiek leefomgeving waarvan de kwaliteit, met alle uitdagingen van nu, onder druk staat. Deze uitdagingen vragen ook om keuzes in hoe wij die leefomgeving willen benutten, beschermen of ontwikkelen.

Deze visie vormt daarmee een belangrijk kader voor afwegingen die we in onze gemeente in de dagelijkse praktijk moeten maken als er vraagstukken of initiatieven op ons pad komen die ruimtelijk impact hebben. Dit betekent, onder andere, dat we de omgevingsvisie, waar mogelijk, vertalen in onze omgevingsplannen en verordeningen.

Noodzaak actualisering huidige Omgevingsvisie

Wij hebben in onze gemeente in een vroeg stadium ingespeeld op de, toen nog, naderende Omgevingswet. Onze Omgevingsvisie is vastgesteld in juni 2019 en is daarmee toe aan een evaluatie en een actualisatie.

Op 1 juli 2024 heeft de raad hierover een motie ingediend (bijlage). Daarin wordt het college van b en w gevraagd om te komen tot een breed gedragen nieuwe omgevingsvisie. De reden hiervoor is dat de raad concludeert dat de huidige visie onvoldoende handvatten biedt om de maatschappelijke uitdagingen en actuele ontwikkelingen het hoofd te bieden. Dit belemmert ons ook in de vertaling naar omgevingsplannen.
In deze motie wordt het college van burgemeester en wethouders ook gevraagd om in het laatste kwartaal van dit jaar te komen met een procesvoorstel voor een nieuwe visie en aansluitend een plan van aanpak (in Q1 van 2025).

1. Het proces op hoofdlijnen

Het proces zoals wij dat voor ons zien bestaat uit drie stappen (die deels gelijktijdig uitgevoerd kunnen worden). Deze worden in de volgende paragraaf verder uitgewerkt.

Stap 1.	Evaluatie van de huidige visie: welke resultaten hebben we bereikt en hoe?
Stap 2.	Inhoudelijke toets aan actuele ontwikkelingen en vraagstukken. Welke vraagstukken vragen om (meer) richting?
Stap 3.	Op basis van de, in stap 1 en 2, opgedane inzichten, aanpassen of herzien van de visie.

2. Uitwerking per stap

Stap 1: de evaluatie

We blikken terug op de realisatie van de huidige visie en beantwoorden, in elk geval, de volgende vragen:

- Welke voortgang hebben we geboekt in het bereiken van de doelstellingen? Dus wát hebben we bereikt?
- Hoe hebben we gewerkt aan de realisatie van de visie? Op welke manier hebben we dat aangestuurd en uitgevoerd?

Stap 2. Inhoudelijk toetsen aan de actualiteit

Naast deze terugblik op de resultaten moeten we ook kijken naar de reikwijdte van de visie qua vraagstukken en thema's. Hebben we de belangrijkste ontwikkelingen een plek gegeven in de visie, is ons inzicht nog actueel en geven we voldoende antwoord op/ richting aan de vraagstukken die nú spelen? Denk daarbij aan de krappe woningmarkt, problematiek in het veenweidegebied, benodigde verzwaring van het elektriciteitsnet en ontwikkelingen in het landelijk gebied op het gebied van water, stikstof, landbouw- en veeteelt.

We nemen hierbij ook de inzichten mee die zijn (of worden) ontwikkeld in het kader van vernieuwing van de provinciale Omgevingsvisie.

Stap 3. Aanpassing van de Omgevingsvisie

Op basis van de inzichten uit de stappen 1. en 2. bepalen we op welke punten de huidige visie aangepast moet worden. We beslissen of we een nieuwe visie opstellen of dat we overgaan tot aanpassing en/of uitbreiding van de huidige omgevingsvisie.
Deze aanpassingen zullen, in elk geval, betrekking hebben op de actuele en toekomstige vraagstukken, de richting die we in willen slaan en de doelen die we willen bereiken in onze fysieke leefomgeving. Daarnaast bepalen we ook of het nodig is onze aanpak, voor toepassing en uitvoering van de omgevingsvisie, te veranderen en hoe we dat willen gaan doen.

3. Onze aanpak op hoofdlijnen

Participatie

Zoals in de motie is aangegeven, moet de visie breed gedragen zijn en de samenleving in brede zin worden betrokken. Wij vragen onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties om hun inbreng in de hiervoor genoemde stappen.

Externe ondersteuning

We willen ons, bij een deel van de bovengenoemde stappen, laten ondersteunen door een externe partij. Daarnaast willen wij gebruikmaken van hun expertise en ervaring ten aanzien van participatie. De aansturing van het bureau en procesbegeleiding wordt gedaan door een (kleine) kerngroep van medewerkers. Deze kerngroep wordt geleid door een medewerker van team Beleid.

Aansturing

Gezien de reikwijdte en impact van de visie willen we voor de aansturing gaan werken met een Stuurgroep, die, in elk geval, bestaat uit de bestuurlijk opdrachtgever, de ambtelijk opdrachtgever en de kerngroep.

Planning

In de planning hebben we de keuze gemaakt om ruim de tijd te nemen voor de evaluatie en inhoudelijke toets en de besluitvorming over de aangepaste visie over te laten aan de nieuwe raad.

Procesvoorstel voorleggen aan de raad	2 december 2024
Offertetraject externe bureaus inclusief besluit tot opdrachtverlening (college)	Q1 2025
Plan van aanpak aanbieden aan de raad ter kennisname (memo)	Q1 2025
Uitvoering stap 1. en stap 2. (evaluatie en inhoudelijke toets), in samenspraak met inwoners en maatschappelijke organisaties	Q2 2025 t/m Q3 2025
Analyse bevindingen stap 1 en 2 bespreken met de raad en bepalen vervolg	Q4 2025
Uitvoering stap 3. (actualisering visie of opstellen nieuwe visie), in samenspraak met inwoners en maatschappelijke organisaties	Q1 en Q2 2026
Besluitvorming omgevingsvisie	Q3 2026

Tabel 1. De planning voor het actualiseren van de Omgevingsvisie

Budget

Er is door de raad in de begroting een structureel budget beschikbaar gesteld van € 73.000,- voor de Omgevingsvisie. Dit budget gebruiken we voor de externe ondersteuning bij de actualisering én voor uitvoering van de visie.